

מאמר כתונת בד קודש – ה'תשל"ו

מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור לש"פ אחרי, מבה"ח וער"ח אייר, ה'תשפ"ב

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושתים לבריאה

מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת ר' ישראל מאיר ע"ה

בן הרה"ח הרה"ת ר' שמואל אייזיק הלוי ע"ה

פאָפּאָק

שליח ראשי של כ"ק אדמו"ר זי"ע

במדינת קולורדו כיובל שנים

נפטר ביום ג' לסדר אחרי מות

כ"ה ניסן ה'תשפ"ב

ת' ני' צ' ב' ה'

שכתבתי לו שאמר לי בפירוש כאן אשר שולח הוא בנו ממקומו – ללמוד בישיבה בירות"ו שרמתה גבוה יותר. ולא רק שאינו מעלים את זה, אלא אדרבה סיפר זה לתלמידיו ולהורי התלמידים ובביאור פשוט ע"ד הנ"ל – שעל אברך ללמוד תורה באופן מקסימלי וכו'. ואף שכמובן אין מענייני לספר מה שמספרים לי בחדרי, יוצא מן הכלל ענין האמור, כיון שבפירוש אמר לי שדברו הנ"ל אמר בפומבי והכל יודעים עדי"ז.

בטוחני בנותן התורה שהוא גם הזן ומפרנס לכל, שלא לבד שלא יגע הנ"ל בפרנסתו הגשמית (שהרי בודאי בפרנסתו הרוחנית – נתוסף עי"ז), אלא שפיטרו יביא לביסוס גם בפרנסה כפשוטה, ומתוך הרחבת הדעת יוסיף בתורה בנגלה ובחסידות ובהידור בקיום מצותי בשמחה ובטוב לבב.

בברכה לבשו"ט בכל האמור

מ. שניאורסאהן

ב

ב"ה, יא' טבת תשי"ט

ברוקלין

שלום וברכה!

במענה למכתבו, בו שואל בהנוגע לענין הפנימי של תפילין,

ולפלא השאלה, והרי מפורש הדבר בשו"ע או"ח סי' כ"ה סעיף ה', והנקודה התיכונה לשעבד הלב והמוח שהם מקור התאות והמחשבות, עיין שם ובתניא קדישא פרק מא', ובטח הוסיף בזה בהנוגע לעצמו וגם על חבריו ישפיע, וידוע פתגם רבותנו נשיאנו בזה לתלמיד ישיבה, שיהי דוגמא חי להנהגה,

בברכה לבשו"ט

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

ב

בשו"ע או"ח סי' כ"ה סעיף ה': ודאדה"ז – סעיף י"א.
ובתניא קדישא פרק מא': נו, ב.

©

Published and Copyright 2022 by

LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5782 • 2022

Printed in the United States of America

נדפס בדפוס

CH Print & Ship

478 Albany Ave. Brooklyn N.Y. 11203

(718) 771-5000

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

הוספה

א

בי"ה, ז' מני"א תשי"ח
ברוקלין

ש"ב הרה"ח אי"א נוי"נ מלאכתו מלאכת שמים
מוה' משה זלמן שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מגי' מני"א, וכבקשתו נענה מבלי לחכות על התור.
ומוסגי' המענה למרת... תחי'. ובטח באם זקוקה להסברה — ימצאו אותיות
המתאימות לזה.

ובהנוגע לסיום מכתבו על התוצאה מהענין עם האברך י.א. שי שנכנס
ללמוד בישיבת תו"ת דלוד, מזכיר בזה שהי' ויכוח השקפתי עם פלוני שפיטר
אותו,

ואינו מובן איזה ויכוח שייך בזה, כיון שנפסק הדין בתורתנו אשר תי"ת
שקול כנגד כולם, ומה מועילים כל הויכוחים והשקו"ט שבעולם, באם רואים
בפועל אשר האברך יכול להוסיף בלימוד בתורה בכל יום משך זמן כך וכך, שהרי
זהו מכריע הסברות הכי מחוכמות ומפולפלות שאפשר להמציא בשכל האנושי.
ובמכש"כ וק"ו, ומה אפילו חפצי שמים — מצות התורה — אינם שוים לדבר
אחד מדברי תורה, עאכ"כ הסברות של מי שהוא אפילו המבוססות ביותר.

אינו מזכיר במכתבו אם הרב מצ"נ שי יודע מכל הענין. ובפרט ע"פ מה

א

מצילום האגרת. נדפסה ב"מענה מלך" ח"א ע' 58.
מוה' משה זלמן: שניאורזון (כפר הרואה). אגרת נוספת אליו — אג"ק ח"ז אגרת ורפז.
המענה למרת... תחי': אג"ק שם אגרת ויתמה.
ובהנוגע לסיום מכתבו כו': בהבא להלן, ראה אגרת אליו שנשמך לעיל: "בשאלתו אשר אחד
מתלמידיו רוצה ללמוד במוסד בו לומדים רק לימודי קדש, ושואל אם לסייעו בזה.. ולפלא
הספק והשאלה בדבר כו'".
האברך י.א.: יהודה אלתרר. וראה גם אגרות אליו — אג"ק שם אגרת וישמז. ח"ח אגרת
ויתקעח.

תי"ת שקול כנגד כולם: פאה פ"א מ"א.
חפצי שמים.. אינם שוים לדבר אחד מדברי תורה: מו"ק ט, ריש ע"ב.
הרב מצ"נ: משה צבי נרי, ראש ישיבת בני עקיבא — כפר הרואה. — בהבא להלן, ראה
גם אג"ק ח"ל אגרת יאתנב (ס"ע קמ ואילך).

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ אחרי, מבה"ח וער"ח אייר הבעל"ט, הננו מוציאים לאור
(בהוצאה חדשה ומתוקנת) מאמר ד"ה כתונת בד קודש גו', שנאמר בהתוועדות
ש"פ אחרי, מבה"ח אייר ה'תשל"ו, הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו
נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

כ"ה ניסן, ה'תשפ"ב,
מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע,
ברוקלין, נ.י.

פשוטה שבדרא דעקבתא דמשיחא, בחי' רגל, שכנגד מכנסי בד*, שענין האמונה אצלם הוא באופן נעלה יותר.

ועפ"ז יובן מה שאצל כל אחד מהבגדים נאמר בד בפ"ע, כיון שענין האמונה, שנרמז בבד, צ"ל בכל אחד מהדרגות באופן מיוחד לפי ענינו. אך אעפ"כ צריכים להיות כל ד' הבגדים ביחד דוקא, לא חסר ולא יתיר, ודוקא באופן כזה הוא שלימות ענין האמונה שמרומז בענין בגדי בד, וכהדרשה הנ"ל שמזה שבכל א' מהבגדים נאמר בד למדים שצ"ל מובחר שבבד (ולא רק בד סתם).

(ד) **ועי"ז** נעשה כללות ענין הכפרה, ועד לשלימות הכפרה כפי שנעשית ע"י כה"ג ביוהכ"פ, אחת בשנה, בקודש הקדשים, שאז מצטרפים יחד תכלית הקדושה בנפש, בזמן ובמקום⁵⁴. אלא שבזמן שביהמ"ק הי' קיים היתה ההגבלה שענין זה צ"ל דוקא ע"י כה"ג ביוהכ"פ בקד"ק, אבל עכשיו יכול להיות ענין זה ע"י כל אחד מישראל, ובכל השנה כולה, ע"י עבודת התשובה כו'. והבטיחה תורה שסוף ישראל לעשות תשובה כו' ומיד הן נגאלין⁵⁵.

תוכן המאמר

ענין ד' הבגדים: מצנפת, שמכפרת על גאווה – כתר או חו"ב, המשכה מכתר בחכמה. אבנט, שמכפר על הרהורי עבירה שבלב – בינה ליבא, המשכת וקישור המקיפים עם הפנימיים. כתונת, שמכפרת על שפ"ד – ו' המדות. ומכנסים, שמכפרים על ג"ע – מלכות. ענין בגדי בד, דבר העולה מן הקרקע בד בבד – יחידי, הו"ע האמונה (העמידן על אחת), שכל פרטי הדרגות דחכמה בינה מדות ומלכות, צריכים להיות מיוסדות על ענין האמונה. והטעם שנאמר „בד" בכל א' מד' הבגדים בפ"ע, לפי שענין האמונה הוא בכל דרגא לפי ענינה, שלכן הי' משה עניו מאד לגבי מעלת האמונה פשוטה שבדרא דעקבתא דמשיחא, בחי' רגל, שכנגד מכנסי בד, שענין האמונה אצלם הוא באופן נעלה יותר.

(* במענה לשאלה אודות השייכות של דרא דעקבתא דמשיחא לענין המכנסים – כמובא בעט"ר שער יוהכ"פ (לג, א): „המכנסים .. עד עקב הרגל“⁵³ – אף שמפורש בכתוב „ממתנים ועד ירכים יהיו“, וכפסק הרמב"ם (הל' כלי המקדש פ"ח הי"ח) „המכנסים בין של כה"ג בין של כהן הדיוט הם ממתנים עד ירכים“ (ולא עד העקב)* – כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א: כמדומה שיש הערה זו (או כיו"ב) בדרושי הצ"צ.

הוסיף: בכו"כ ענינים עד"ז – האם צ"ל בכלל או בפרט, או בפרטי פרטיות וכו'. – דוגמא מעניני דיומא ספה"ע – שלימות המידות – לפעמים: ה' (וכ"א כלול מיו"ד); ז', וכ"א כלול מז'; ז', וכ"א כלול מיו"ד, ואפילו ג' (וכ"א כלול מיו"ד), ואפילו רק ב' (אהוי"ר „וענפיהן“ – תניא ספ"ג).

(* על סברת השואל אולי בגדי לבן דיוהכ"פ שאני – כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א: סברא 1) שאין לה יסוד, ב) היפך המשמעות בכ"מ.

(53) ראה גם אג"ק חי"ז ע' רעג. (תו"מ סה"מ תשרי ע' קלז). ועוד.
 (54) ראה ד"ה בסוכות תשבו תשל"ח פ"ז (55) רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.

מימין⁴⁰, שעשר מדריגות אלו הם כנגד עשר הספירות⁴¹, שהם כנגד ד' אותיות שם הוי"ו⁴², שזהו"ע ד' הפרצופים דחכמה בינה מדות ומלכות, שכנגדם הם ד' בגדי כהונה (כנ"ל), שכל מדרגות אלו ישנם בישראל, ובכל אחד מהם צ"ל ענין האמונה, בכל מדרגה לפי ענינה.

וביאור הענין, דהנה, אע"פ שאמונה היא נקודה שלמעלה מהתחלקות, מ"מ, אינה דומה האמונה שאצל בעל שכל לאמונה שאצל בעל רגש, ובבעל שכל גופא יש חילוק אם שכלו הוא באופן של נקודה, חכמה, או באופן של התרחבות, בינה. וכמו"כ ענין האמונה שאצל בעל הרגש אינה דומה לכמו שהוא אצל אנשים פשוטים, בחי' רגלים. וכמשנת⁴³ בפ"י מ"ש⁴⁴ והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה, שאף שגדלה מעלת משה שעל ידו נעשה הענין דרעה אמונה⁴⁵, ומשה אמת ראה⁴⁶, מ"מ, התפעל משה רבינו מהאמונה פשוטה שבדור דעקבתא דמשיחא, עד שפעל אצלו שהי' עניו מאד גוי. ואף שאמרו חז"ל⁴⁷ פתי יאמין לכל דבר⁴⁸ זה משה רבינו, הרי אינו דומה ענין האמונה שאצל משה רבינו לאמונה שבבחי' רגלים, דרא דעקבתא דמשיחא. והיינו, שאצל משה הי' ענין האמונה כפי שהיא בבחינת חכמה, שזוהי דרגתו של משה, שלכן שאל למה הרעתה גוי⁴⁹, וענו לו, חבל על דאבדין כו"⁵⁰, כי מצד ענין החכמה (גם חכמה דקדושה) צ"ל דוקא הבנה והשגה, ולכן נאמרה בתורה שאלת משה למה הרעתה, להורות שמצד בחינת משה, חכמה דקדושה, צריך לשאול וכו' [ועד שגם בנוגע למצות פרה אדומה שהיא חוקה שלמעלה מחכמה, אמר הקב"ה למשה לך אני מגלה טעם פרה⁵¹. אך יש פי' במדרש⁵² שגם אצל משה נשארה הענין דפרה אדומה בגדר של חוקה, שלזה צריך אמונה כו']. וכיון שאצל משה הי' ענין האמונה כפי שבאה בחכמה, לכן הי' עניו מאד לגבי מעלת האמונה

(40) ר"פ נצבים (כט, ט"ז).
 (41) ראה לקו"ת ר"פ נצבים (מד, א).
 (42) ראה עץ חיים שער ג (שער סדר אצילות למהרח"ו) פ"א. שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"א-ב.
 (43) ד"ה ונחה (לעיל ע' 000).
 (44) בהעלותך יב, ג. ראה סה"מ עטר"ת ע' תסד. סה"מ תרפ"ט ע' רצט. וש"ג.
 (45) תהלים לז, ג. וראה תו"א הוספות לפ' תשא קיא, א. ובכ"מ.
 (46) סנהדרין קיא, א.
 (47) שמו"ר פ"ג, א.
 (48) משלי יד, טו.
 (49) שמות ה, כב.
 (50) פרש"י וראו ו, ט.
 (51) במדבר פי"ט, ו.
 (52) ראה קה"ר פ"ח, א (ה). וראה גם לקו"ש ח"ח ע' 229 ואילך ובהערה 15.

בס"ד. ש"פ אחרי, מבה"ח אייר, ה'תשל"ו

(הנחה בלתי מוגה)

כתונת בד קודש ילבש ומכנסי בד יהיו על בשרו ובאבנט בד יחגור ובמצנפת בד יצנוף בגדי קדש הם גוי¹. ומדייקים בזה בדרושי רבותינו נשיאינו², מה שנזכר בד בכל כגד בפ"ע (כדאיתא בגמרא³ אמר קרא בד בד בד, ובתו"כ⁴ בד בד ד' פעמים), דלכאורה הול"ל שיהיו כולם בגדי בד. וכללות הענין בזה, שישנו ענינו המיוחד של כל אחד מבגדי כהונה (שהרי בגדי כהונה הם בדיוק דוקא, שאסור לפחות מהם או להוסיף עליהם⁵), וישנו גם ענין שהוא בצירוף כולם יחד דוקא, שזהו מ"ש בגמרא אמר קרא בד בד בד, מובחר שבבד, שלימוד זה הוא ע"י צירוף כולם יחד.

(ב) והענין בזה, כמבואר בדרושים⁶ (ע"פ המבואר ברמ"ק⁷ בענין ארבע בגדי לבן שהם כנגד ד' אותיות שם הוי"ו⁸) שמצנפת שעל הראש קאי על כתר⁹. ואין זה בסתירה למ"ש רבינו הזקן¹⁰ בביאור ענין המצנפת שארכה י"ו אמה (כמ"ש הרמב"ם¹¹), שהם חצי מבחי' ל"ב נתיבות חכמה, וזהו שהמצנפת באה לכפר על גאוה¹², בגימטריא י"ה¹³, בחינת חו"ב (ששם מגיע הפגם כו'), שמזה מובן שענין המצנפת הוא במוחין (ולא בכתר), דאפ"ל שענין המצנפת הוא המשכה מכתר בחכמה.

וענין האבנט הוא לכפר על הרהורי עבירה שבלב¹², שלכן מקום האבנט הוא בסמוך לחזה הלב¹⁴, שהו"ע בינה ליבא¹⁵. וזהו גם

(1) פרשתנו טז, ד.
 (2) ראה עטרת ראש שער יוהכ"פ פ"ב (כח, א). מאמרי אדמו"ר האמצעי סוכות ע' ארלב ואילך. אוה"ת פרשתנו ח"ב ע' תקנב.
 (3) יומא לה, סע"א.
 (4) עה"פ.
 (5) רמב"ם הל' כלי המקדש פ"י ה"ד-ה.
 (6) בכל הבא לקמן — ראה אוה"ת פרשתנו ע' רפט ואילך. ח"ב ע' תקנב ואילך.
 (7) בספר עבודת יוהכ"פ תיקון ה'. תיקון ז' (ז, א. ח, ב — דפוס ונצ"י, שמ"ז).
 (8) ראה תקו"ז בהקדמה (ג, ב).
 (9) מאורי אור אות מ' סעיף קכח.
 (10) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקע"ב ע' יד ואילך.
 (11) שם פ"ח הי"ט.
 (12) ראה זבחים פח, ב. ערכין טז, א.
 (13) שער רוח הקודש להאריז"ל תיקון ז. ספר הליקוטים להאריז"ל תהלים לו, יב. וראה סה"מ תרל"ה ח"ב ע' שח. וש"נ.
 (14) ראה רמב"ם שם ה"א-ב.
 (15) תקו"ז שם (יז, א).

שפעולת האבנט היתה לחבר ולהדק את הלבושים עם הגוף, היינו, שענינו להמשיך ולקשר המקיפים עם הפנימיים¹⁶, כולל גם המשכת המקיף דמוחין במדות שבלב [ומהלב יומשך אח"כ בכל האברים, שהרי הלב הוא מתלת השליטין¹⁷, וליבא פליג לכל שייפין¹⁸], שלכן הי' ארוך ל"ב אמה¹¹. ולהעיר, שהמשכת המקיפים שע"י האבנט אינה כהמשכת הכתר בחכמה שבמצנפת, כי ההמשכה בחכמה שע"י המצנפת היא באופן של העלם וכיסוי, שזהו שמצנפת יש בה אותיות צנפת, משא"כ ההמשכה שע"י האבנט כו'.

וענין הכתונת הוא לכפר על עוון שפ"ד¹² (שנאמר¹⁹ ויטבלו את הכתונת בדם), שהו"ע שופך דם האדם באדם גו'²⁰, כמבואר בכתבי האריז"ל²¹ שהו"ע שופך דם האדם דקדושה באדם בליעל, אדם דלעו"ז [שהרי לפי הפירוש הפשוט, תיבת באדם מיותרת, והול"ל שופך דם האדם בלבד²²], ולכן, מלבד ענין הכפרה, צריך להוציא את ניצוצי קדושה שהוריד כו', ועו"ז²³ אשר שלט האדם באדם לרע לו, שהשליטה באדם בליעל על האדם דקדושה היא לרע לו דאדם בליעל, עי"ז שמוציא בלעם מפייהם, כמ"ש²⁴ חיל בלע ויקיאנה²⁵. וענין הכתונת שהוא לבוש על הגוף, הוא כנגד ו' המדות כו'.

וענין המכנסים (לכסות בשר ערוה²⁶) הוא לכפר על עוון ג"ע¹² (שנאמר בהמשך הפרשה²⁷). וענינם בספירות הוא בספירת המלכות, בחינת נוקבא, שנקראת כנסת ישראל, ע"ש שכונסת ואוספת הגילויים שלמעלה²⁸, וזהו גם שמכנסים הוא מלשון כונס. ולכן המכנסים הם רק ממתנים עד ירכים²⁶ (ולא כמו הכתונת שהיא על כל הגוף), לפי ששייכים למלכות שהיא הדרגה היותר תחתונה כו'. וכללות הענין בזה, שכיון

(16) ראה עטרת ראש שם פ"ו (לג, ב). יד, ג.
 (17) זרה ח"ב קנג, א.
 (18) זרה ח"ג קסא, ב. רכא, ב (ברע"מ).
 (19) תניא אגה"ק סל"א. תו"א בראשית ז, ד.
 (20) לקו"ת שה"ש כט, ב ואילך. לא, א ואילך.
 (21) נח ט, ו.
 (22) ראה טעמי המצות וספר הליקוטים
 להאריז"ל עה"פ. וראה לקו"ת במדבר יג, ג.
 (22) אה"ת שם ע' תקנג.
 (23) קהלת ח, ט.
 (24) איוב כ, טו.
 (25) ראה לקו"ת שם ג, סע"ד. סה"מ
 תרנ"א ע' קצח.
 (26) תצוה כח, מב.
 (27) יח, ו ואילך.
 (28) ראה פרדס שער כג (שער ערכי
 הכינויים) פי"א.

שספירת המלכות רגלי' יורדות כו'²⁹, לכן יש צורך בשמירה שיהי' באופן של קדושה וטהרה כו'.

ועז"נ בגדי קודש הם, היינו, שבכל ד' הבגדים צ"ל ענין הקדושה, שענינה ביטול, שנמשך מספירת החכמה³⁰, שהיא ראשית כל הספירות וכוללת את כולם. ובתורה הו"ע הדיבור דאנכי ולא יהי' לך³¹, שכוללים את כל עשרת הדברות³², ודוגמתם בעשרה המאמרות הוא המאמר דבראשית, בראשית נמי מאמר הוא³³, שהוא המאמר כללי דחכמה³⁴. והו"ע המשכת בחי' הכתר בחכמה, שלכן אף שאנכי הוא בכתר, הרי דיבור אנכי נמנה בעשה"ד, שזהו מצד ההמשכה בחכמה (ועל ידה בכל שאר הספירות), ועד כפי שנמשך בדיבור (דאנכי, ועל ידו בכל שאר הדברות).

(ג) **וביאור** הענין שבכל א' מד' הבגדים נאמר בד³⁵, יובן ע"פ מ"ש בגמרא³⁶ שבד היינו דבר העולה מן הקרקע בד בבר, ופירש"י קנה יחידי מכל גרעין ואין ב' קנים עולים מגזע אחד, משא"כ בשאר כל מיני צמיחה, כמו חטין ודגן, שכמה שבלין עולין מחטה אחת, והיינו שענין הבד הו"ע של יחיד. ובעבודה הו"ע בא חבקוק והעמידן על אחת, שנאמר³⁷ וצדיק באמונתו יחי' גו'³⁸, היינו, שכל המדריגות צריכים להיות על יסוד האמונה. וזהו שכל הד' בגדים, שהם כנגד כל פרטי הדרגות דחכמה בינה מדות ומלכות, צריכים להיות מבר, היינו שכל הדרגות צריכים להיות מיוסדות על ענין האמונה.

והענין בזה, דהנה, בישראל ישנם כמה מדרגות, ובכללות נחלקים לעובדי הוי' בנשמתם ועובדי הוי' בגופם³⁹, ובפרטיות יותר נחלקים לעשר הדרגות דראשיכם שבטיכם עד חוטב עציך ושואב

(29) משלי ה, ה. וראה אוה"ת נ"ך ח"א
 עה"פ (ע' תקסד ואילך).
 (30) ראה תניא פי"ט.
 (31) יתרו כ, ב"ג.
 (32) תניא רפ"כ.
 (33) ר"ה לב, א.
 (34) ראה לקו"ת בהר מא, ד.
 (35) ראה לקו"ת פרשתנו (כח, סע"ב
 ואילך). מאמרי אדמו"ר הזקן תקע"ב שם.
 עטרת ראש פ"ב (כח, א ואילך). אוה"ת
 פרשתנו ע' א'תקנג. סוכות ע' א'תש"ו. סה"מ
 תרל"ב ח"א ע' עט. תרל"ד ע' ר.
 (36) זבחים יח, ב.
 (37) חבקוק ב, ד.
 (38) מכות כד, א.
 (39) ראה המשך תרס"ו ע' רו ואילך.
 סה"מ תרח"ץ ע' רנב ואילך. תש"ח ע' 210
 ואילך. ועוד.